

היום האחרון של פורים – הנחיות למורה

קהל היעד: כיתות ד-ו

משך הפעילות: שיעור פרונטלי אחד או שניים.

הרעיון:

המצגת מבוססת על הרומן הגרפי "היום האחרון של פורים" מאת יוסי ואסה, המספר את סיפור הילדות שלו באתיופיה ובעיקר את סיפור עלייתו לארץ ישראל. ירדן ואסה הציירת עיבדה את סיפורו של יוסי לקומיקס. המצגת, בעקבות הספר, מזמנת לתלמידים מפגש חווייתי ורגשי עם סיפור ההגירה של יוסי, ומטרתה להעמיק את ההבנה שלהם בנוגע לאתגרים הכרוכים בהגירה ובמעבר לסביבה חדשה, ולהגביר את יכולת האמפתיה כלפי מי שמתמודד עם סיפור חיים שונה משלהם. המצגת גם מפגישה את התלמידים עם הנושא של הגשמת חלום ומכוונת לעורר הזדהות ולסייע להם בהתמודדות האישית שלהם עם שאיפות שברצונם להגשים.

מטרה נוספת של הפעילות במצגת היא ללוות תלמידים שרוצים ללמוד מהו קומיקס, להכניס אותם לעולם הקומיקס ואף לאפשר להם התנסות, על קצה המזלג, ביצירת קומיקס משלהם. המצגת מזמינה את התלמידים לקרוא את הספר "היום האחרון של פורים" בפרט וספרי קומיקס בכלל.

מהלך הפעילות:

חלק א

שקופית הפתיחה

שקופית הפתיחה מציגה את כריכת הספר וכמה איורים מתוכו.

אפשר לספר לתלמידים: היום נכיר רומן גרפי – סיפור בקומיקס. מומלץ ליצור דיון בכיתה בעזרת השאלות הבאות:

- מי אוהב/ת לקרוא קומיקס?
- אילו סיפורי קומיקס קראתם?
- מהו לדעתכם הסיפור מאחורי הכריכה והאיורים מהספר?
- למה לדעתכם קוראים לסיפור "היום האחרון של פורים"?

שקופית 2 הקדמה לסיפור

הקדמה לסיפור

יוסי מעריך את רמבו וחולם להיות נינג'ה. הוא רוצה להיות גיבור - כמו שהיה אחיו דסה כשנשאר לבדו בשדות הירוקים באתיופיה, וכמו שהיה אבא שלו בדרך הארוכה לישראל. עכשיו, בתניה, הדרך היחידה שיוסי מכיר מובילה למכולת של ששון בחזרה הביתה, אבל הוא נחוש למצוא את הדרך שלו בארץ החדשה שהגיע אליה. לקראת חג הפורים הראשון בחייו הוא מחליט להתחפש לנינג'ה.

יוסי, כותב הסיפור, עלה לארץ מאתיופיה עם משפחתו ב"מבצע משה", בשנת 1985.

למידע נוסף

בשקופית השנייה מופיעה לצד הכריכה ההקדמה לסיפור. מומלץ לבקש מאחד התלמידים להקריא את הטקסט. מומלץ לשאול את התלמידים:

- האם מישהו מכם הגיע פעם למקום חדש שהוא לא מכיר? מה הרגשתם?
- יוסי חולם להיות גיבור – האם גם אתם חלמתם פעם על כוחות-על?
- האם חלמתם להיות חזקים יותר? מי מוכן/ה לספר על כך?
- למה לדעתכם חשוב ליוסי להיות גיבור?

אפשר גם לשאול:

- מה ידוע לכם על העלייה מאתיופיה?
- מה דעתכם, איך מרגישים עולים מאתיופיה ומארצות אחרות כשהם מגיעים לישראל?

מומלץ לספר לתלמידים: בי"א בטבת, תשמ"ה (4 בינואר 1985) הותר לפרסום "מבצע משה" – מבצע סודי להעלאת יהודי אתיופיה לארץ. במסגרת המבצע הגיעו כ-7,000 יהודים לישראל. תחילה, לאחר מסע רגלי קשה, ממושך ורצוף סכנות, הגיעו מאתיופיה לסודאן; בסודאן הם עלו על מטוסים שהטיס אותם לאירופה, ומשם הגיעו לישראל. ([להרחבה](#)) בלחיצה על "למידע נוסף" אפשר לקרוא עוד מידע על היוצרים.

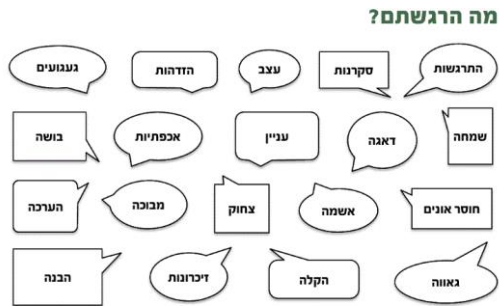
שקופית 3 כך הכול התחיל

בשקופית זו מוצג סרטון המציג את תחילתו של הרומן הגרפי. מומלץ לצפות בו עם התלמידים. אפשר לשאול את התלמידים:

- למה לדעתכם המכולת של ששון היא גן העדן של יוסי ומשפחתו?
- יוסי ומשפחתו מרגישים שהגיעו למקום זר, לא מוכר ולא ברור. האם קרה לכם שהגעתם למקום זר? איך הרגשתם?
- מה לדעתכם יוסי יחליט? לקנות את התחפושת או לשמור את הכסף לאוכל?

שקופית 4 מה הרגשתם?

הסרטון יכול לעורר רגשות רבים. חשוב לעודד את הילדים לשתף ברגשות שהתעוררו בהם. עם זאת, אם יש ילדים שמתביישים לשתף, לא צריך ללחוץ עליהם. אפשר לבקש מילדים לגשת אל הלוח וללחוץ על הרגשות המתאימים או לבקש מהתלמידים להתחלק לקבוצות ולדבר על מה שהרגישו, בקבוצה הקטנה. אפשר גם לעודד את התלמידים ולשאול:

- נסו לדמיין: מה יוסי הרגיש כשאימא שלו חלתה והוא היה צריך לדאוג למשפחה?
- נסו לדמיין: מה אחותו של יוסי הרגישה כשצחקו עליה במכולת?
- נסו לדמיין: מה יוסי הרגיש בזמן שהתלבט ולא ידע אם לשמור את הכסף לאוכל או לקנות תחפושת?

שקופית 5 איך סיפור בנוי?

בשקופית זו התלמידים ילמדו על מבנה של סיפור. מומלץ לבקש מאחד/ת התלמידים להקריא כל אחד מהמרכיבים. לאחר ההיכרות עם מרכיבי הסיפור, חשוב לפתוח את השאלות לדיון ולבקש מהתלמידים לענות במליאה או בקבוצות קטנות. אפשר גם לשאול:

- מי יכול/ה לספר על סיפור אחר שקראתם? מי היו הדמויות? הגיבורים? מה היו היחסים ביניהם? מה הייתה סביבת ההתרחשות ועוד.

שקופית 6

בדרך להיות נינג'ה: מה עומד בין יוסי והתחפושת?

בדרך להיות נינג'ה - מה עומד בין יוסי והתחפושת?
 התבוננו בתמונה. מה היא מספרת? למידע נוסף

הבא

ספרו מה אתם חאים בתמונה. לבדיקה לחצו על למידע נוסף.

הקודם

בשקופית זו מלמדים את התלמידים להתבונן בתמונה ולהבין מה היא מספרת.

הסבירו לתלמידים: כדי להבין סיפור בקומיקס צריך להתבונן היטב בתמונות ולראות מה הן מספרות.

- מה לדעתכם מספרת התמונה?

עודדו את התלמידים לספר את הסיפור בעצמם ולאחר מכן לחצו על הכפתור "למידע נוסף".

אפשר לשאול את התלמידים:

- האם התיאור שלכם תואם למה שהיוצרים כיוונו?

לאחר שתסגרו את החלונת "למידע נוסף", יופיע חץ. לחצו על פינת הדף שעליה מורה החץ ודפדפו לעמוד אחר. ושוב, עודדו את הילדים לספר את הסיפור שמופיע בתמונה. המשיכו לדפדף והסבירו לתלמידים: כך נלמד איך להבין קומיקס – סיפור בתמונות. אפשר לבקש מהתלמידים להביא סיפורי קומיקס נוספים, להציג אותם בכיתה ולספר את הסיפור שמאחורי התמונות.

לסיכום אפשר לשאול את התלמידים:

- מה אפשר ללמוד מהתמונות – מה עומד בין יוסי והתחפושת?

שקופית 7 אם הייתי יוסי הייתי...

אם הייתי יוסי, הייתי...

<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>	<input type="text" value="0"/>
אחר	קונה מצרכים במכולת	קונה את התחפושת

הבא   כתבו מעל כל תשובה את מספר התלמידים שהצביעו עבורה ולאחר מכן לחצו על Enter   הקודם

בשקופית זו התלמידים מתבקשים להיכנס לנעליו של יוסי ולענות: מה הייתי עושה אילו הייתי צריך להחליט – לקנות את התחפושת, כלומר להגשים את החלום שלי, או לקנות מצרכים במכולת ולדאוג למשפחה שלי? מומלץ לערוך הצבעה ולכתוב בכל ריבוע כמה תלמידים ענו. מומלץ גם לעודד את התלמידים לחשוב על רעיונות נוספים.

על פי התוצאות אפשר לשאול:

- למה בחרתם לקנות תחפושת / לקנות מצרכים?
- האם קרה לכם שהתמודדתם עם דילמה כזאת – להגשים חלום או לחשוב על אחרים? ספרו על כך.
- מה לדעתכם יוסי ירגיש אם יקנה את התחפושת ומה הוא ירגיש אם יקנה מצרכים במכולת?

שקופית 8 סיפור הסנדוויץ'

סיפור הסנדוויץ'

פרוסות הנקניק הן דבר חדש אצלנו בבית.

הבא   לדפדף קדימה או אחורה, לחצו על פינת הדף היכן שמורים החצים.   הקודם

בשקופית זו מוצג סיפור נוסף – סיפור הסנדוויץ'". אפשר לבקש מאחד התלמידים לדפדף ולהקריא את הטקסטים, ולשאול:

- מה מספרות התמונות?
- האם קרו לכם מקרים דומים? מישהו הביא אוכל לכיתה וילדים אחרים צחקו עליו?
- מה הרגשתם בזמן שראיתם את התמונות?
- מה לדעתכם יוסי הרגיש בזמן של "סיפור הסנדוויץ'?"

שקופית 9 מהו קומיקס?

מהו קומיקס?

הקומיקס מספר לנו סיפור במילים ובציורים. אנחנו יכולים להבין מה הדמויות מרגישות, איפה הן נמצאות, או מה הן עושות בלי לקרוא מילה.

בקומיקס צבעים יכולים לסמל דברים שונים. כיצד צבע יכול להמחיש טוב יותר את סיפור הסנדוויץ' את רגשותיהן של הדמויות? כיצד יכול הצבע להבליט את מה שחשוב בסיפור?

צבעו בדרך שלכם ואחר כך גלו איך צבע הציור המקורי!

הקודם לחצו על הבא להמשך. הבא

בשקופית זו מופיע הסבר על קומיקס ועל תפקידם של הצבעים בקומיקס. מומלץ לבקש מאחד התלמידים להקריא את הטקסט. שאלו את התלמידים את השאלות המופיעות בשקופית.

שקופית 10 צבע בקומיקס

צבע בקומיקס

לצפייה בצביעה המקורית

יום אחד

שמו לב

הקודם לצביעה נרדו את הצבע לאזור המתאים. הבא

בשקופית זו התלמידים יחליטו איך לצבוע את העמוד. בקשו מהתלמידים לשים לב לנקודות הבאות:

- מה חשוב בסיפור?
- את מה רצוי להבליט?

אפשר לבקש בכל פעם מילד אחר לצבוע את הדף או לבקש מנציג שיצבע את הדף בהתאם להנחיות התלמידים.

אפשרות נוספת: צלמו את הדף ותנו לתלמידים לצבוע אותו ולהציג לכיתה. כל תלמיד/ה יסבירו למה צבעו את הדף כפי שצבעו.

לסיום לחצו על הכפתור "לצפייה בצביעה המקורית" ושאלו את השאלה לדיון המופיעה על המסך. גם כאן אפשר לדפדף ולעבור על הסיפור כולו, להתעמק בכל דף ולשאול:

- מה מספרת התמונה?
- למה היוצרים בחרו בצבעים אלה?
- מה דעתכם על הבחירה של היוצרים?

שקופית 11 מעבר לסביבה חדשה

מעבר לסביבה חדשה
אנו מרגישים מזדהות עם גיבור הסיפור כאשר אנו מבינים מה הוא מרגיש. כלומר, הרגש שלו מזכיר לנו מקרה אמיתי שקרה לנו.

יזמי עובר לסביבה חדשה. מה שמזכיר לזימי, זר לחבריו. ומה שמזכיר להם, זר לו. בחוויה חדשה יש הרבה התרגשות וכיף, וגם תקלות, אי הבנות ובדידות. חוץ מזה יש גם הרבה רגעים מבינים ומצחיקים, כמו בסיפור הסנדלויץ'.

האם קרה לכם שעברתם לסביבה חדשה או למקום לא מזכיר (חוג חדש, כיתה חדשה, שכונה חדשה, ארץ חדשה)? האם אתם זוכרים רגע מביך, מצחיק, בודד, מפחיד, מרגש? איך תספרו על זה בשפת הקומיקס? קראו בשקופית הבאה.

לחצו על הבא להמשך. **הבא** **הקודם**

בשקופית זו מכינים את התלמידים ליצירת קומיקס משלהם. אפשר לבקש מאחד התלמידים להקריא את הטקסט. מומלץ גם לשאול את התלמידים את השאלה לדיון המופיעה על המסך. הסבירו לתלמידים: בשקופית הבאה תנסו ליצור קומיקס בעצמכם, והנושא הוא מעבר לסביבה חדשה.

שקופית 12 איך יוצרים קומיקס? כל אחד יכול

מלב **איך יוצרים קומיקס - כל אחד יכול!**

מה צריך? מעט קווים, שרבוטים פשוטים, סימנים, מסגרות, מיילים ובונות דיבור - בקומיקס קו קטן מביע המון, הנה כמה דוגמאות: מה לדעתכם כל איור משדר?

דונו בכיתה על הדוגמאות המאירות. לאחר מכן לחצו על **מלב** כדי להפעיל את האפליקציה. בתום הפעילות לחצו על ה-X כדי לחזור למצגת.

הבא **הקודם**

בשקופית זו מוצגים מגוון איורים פשוטים באמצעות קומיקס. מומלץ לשאול את התלמידים מה משדר כל איור. אפשר גם לבקש מהתלמידים לאייר כמה איורים ולתרגל יצירת קומיקס. בשלב הבא בקשו מהם לאייר סיפור קומיקס קצר על הנושא של מעבר לסביבה חדשה. אפשר לאייר על גבי דף ולהראות לכיתה. בשקופית זו ניתן להעשיר את הפעילות באמצעות האפליקציה סל"ב. התלמידים יכולים לצלם את האיורים שלהם ולשגר אותם אל מסך הסל"ב באמצעות הטלפונים הניידים שלהם. הנחיות מפורטות לשימוש בסל"ב מצורפות בעמוד בו מופיעה המצגת באתר.

חשוב להדגיש באוזני התלמידים: האיורים יכולים להיות פשוטים מאוד, ממש כמו בשקופית. כל אחד יכול!

מסך הסל"ב:

האם קרה לכם שעברתם לסביבה חדשה או למקום לא מזכיר (חוג חדש, כיתה חדשה, שכונה חדשה, ארץ חדשה)? האם אתם זוכרים רגע מביך, מצחיק, בודד, מפחיד, מרגש? איך תספרו על זה בשפת הקומיקס. אחר כך צלמו את מה שצרתם והעלו את הילום במסך.

לחץ לחיצה כפולה על הלוח להוספת תוכן

2089 0

הפעל פעילות תלמידים

שקופית 13 השקופית האחרונה

בשקופית זו חוזרים להתלבטות של יוסי: מה הוא יעשה – האם הוא יקנה את התחפושת? המטרה היא לעודד את התלמידים לקרוא את הספר בעזרת הכלים שרכשו (התבוננות בתמונות, בצבעים) ולגלות מה קרה בסופו של דבר. עודדו את התלמידים לקרוא את הספר. אפשר, למשל, לשאול את התלמידים:

- אתם סקרנים לדעת מה יוסי עשה?
- הייתם רוצים לגלות מה ההמשך?

כיתה שקראה את הספר תוכל להמשיך לחלק השני של המצגת: לחצו על **להמשך פעילות לאחר קריאת הספר**.

חלק ב: לתלמידים שקראו את הספר

שקופית 1 הגיבורים של יוסי

הגיבורים של יוסי
בסיפור מופיעות דמויות שונות מחיי של יוסי. חלק מהדמויות חיות לצדו, חלק קיימות בזיכרונו, וחלק מופיעות בחלומותיו. בין הדמויות יש גם גיבורים שיוסי מעריץ. מי לדעתכם הם "הגיבורים של יוסי"? מה הופך אותם לגיבורים בעיניכם?

לחצו על תמונה כדי להגדיל אותה. לחצו על הבא להמשך.

הבא

שקופית זו מציגה את הגיבורים של יוסי. לחיצה על דמות מגדילה אותה. מומלץ לבקש מתלמידים שקראו את הסיפור לבחור בדמות, ללחוץ עליה ולספר למה הדמות גיבורה בעיניהם, ולמה היא גיבורה בעיני יוסי.

שקופית 2 נופי חייו של יוסי

נופי חייו של יוסי
לפניכם שני ציורי נוף המספרים לנו על עולמו העשיר והמורכב של יוסי. באחד נראה העולם שממנו יוסי הגיע, הכפר באתיופיה, ובצד השני נראה העולם ה"חדש" שאליו הגיע בישראל. הנופים מספרים לנו על המקומות שבהם יוסי גר, ודרכם אפשר להציץ אל צורת החיים המיוחדת לכל מקום. עבור יוסי שני הנופים הם "בית".
מה מתארים לכם הנופים השונים?

מאגר מילים

הקודם לחצו על תמונה כדי להגדיל אותה. לחצו על הבא להמשך. **הבא**

בשקופית זו מופיעים שני איורי נוף – נוף ילדותו של יוסי באתיופיה והנוף בישראל. התלמידים מתבקשים לבחור במילים המתארות רגשות שונים ולגרור אותן לתמונה המתאימה לדעתם. אפשר לבקש מהתלמידים לומר איזה רגש מתאים לאיזו תמונה ולגרור למקום שביקשו, או לבקש מאחד התלמידים שיעשה זאת. חשוב לומר לתלמידים: אין כאן תשובה נכונה, התאימו את הרגש הנראה לכם. אפשר גם להגדיל את התמונות ולהקריא את הטקסט לפני או אחרי הפעילות, ולשאול:

- האם הטקסט משפיע על הרגשות שבחרתם?
- באיזה אופן?

שקופית 3 קריאה בקומיקס: סיפור וציור

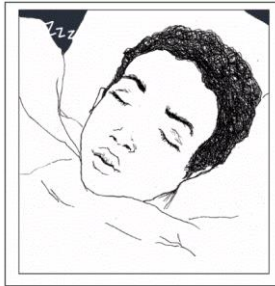
קריאה בקומיקס - סיפור וציור
בספר מנוון סגנונות ציור כל סגנון ציור מוסיף ומבטא משהו בסיפור. איך הציור והמילים משתפים פעולה בקומיקס? ספרו לבי כל נקודה בציור מה הדמות מרגישה ומה היא חושבת.

הקודם נרו את זכוכית המגדלת לחלקים השונים בדין וסיפורו על כל חלק בהתאם להנחיה למעלה. לחצו על סגנונות ציור למידע נוסף. לחצו על הבא להמשך. **הבא**

בשקופית זו התלמידים מוסיפים להתעמק בקומיקס ובוחנים את הקשר בין המילים לציור. אפשר להזמין את אחד התלמידים ולבקש ממנו לגרור את זכוכית המגדלת למקום שמעניין אותו ולתאר מה הדמות מרגישה וחושבת לדעתו. מטרת הפעילות היא להוסיף ולהעמיק את ההבנה של התלמידים ולעזור להם להבחין ברגשות של האחר ולנסות להבין אותו.

שקופית 4 חלום בהזמנה

חלום בהזמנה

למילה "חלום" שתי משמעויות: אחת היא חלימה בזמן השינה, והשנייה היא רצון שאנו שואפים שיתגשם. בספר יוסי חלום שהוא מנטיס את חלומי: החלום להתחפש בפורים לניגלה, והחלום שבו רמבו יוסי מסתערים על המכות של ששון.

על מה הייתם רוצים לחלום בלילה?

שלחו ליוסי וירדן את החלום שלכם בקומיקס לכתובת המייל:

purimcomics@gmail.com

חלומות מעניינים יעלו לרף הפייסבוק: Yarden Vasa ירדן ואסה

מחכים לפגוש אתכם בחלומות...

השקופית האחרונה עוסקת בחלום של יוסי ובמשמעות של המילה "חלום". התלמידים מוזמנים לחלום את החלום שלהם.

אפשר להקריא את הטקסט, לשאול את התלמידים על מה היו רוצים לחלום בלילה, ולעודד אותם לשלוח את החלום באיור או במילים (או באיור ומילים גם יחד) – ליוסי וירדן

בדוא"ל: purimcomics@gmail.com

חלומות נבחרים יועלו לרף הפייסבוק Yarden Vasa ירדן ואסה.

להתחלה

לחצו על הבא להמשך.

הקודם